N°. 30. Donderdag 23 Juli 1914. 14de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR .... } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST ..... } TELEFOON 4519.

KOLONIAAL
ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST”:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Opgave van voor de pestbestrijding ontvangen gelden:

Reeds verantwoord (K.W. 18 Juni jl. No. 25)...	ƒ 661.95
Van het bestuur der afdeeling Utrecht	„ 25.—
Van de leden der afdeeling Haarlem	„ 31.—
Van B. V. A. te Paramaribo	„ 50.—
Totaal.........	ƒ 767.95

Semarangsche Brieven.

IV.

De algemeene belangstelling in de Semarangsche Internationale Koloniale tentoonstelling neemt met den dag toe. Het is zeker opmerkelijk, dat het vertrouwen in het welslagen daarvan van den beginne af bij de Chineezen grooter is geweest dan bij de Europeesche bevolking. De heer van Geuns b.v., de hoofdredacteur van het Soerabajasche Handelsblad, was langen tijd ten aanzien van het succes dier onderneming zeer pessimistisch gestemd. Een bezoek, door hem eenigen tijd geleden aan de wordende tentoonstelling gebracht, heeft zijn meening volkomen gewijzigd. Het kan ook niet anders. Wie op geregelde tijden de terreinen van de aanstaande expositie bezoekt, staat verbaasd over het werk, dat daar wordt tot stand gebracht. Met de Tjandi heuvels, tegen wier hellingen de gebouwen zijn aangebracht en met het Oengarangebergte als achtergrond, maken zij, van verre gezien, geen grootschen indruk, lijkt het alsof in de groepeering alle regelmaat ontbreekt. Doch dat is een gewoon optisch verschijnsel: Zelfs de grootste bouwwerken missen hun indruk in het vrije, open veld, met reuzen-berggevaarten achter, en het ontzaglijke hemelgewelf boven zich.

Schort echter uw oordeel een oogenblik op. Ziet, nu staan wij voor den ingang. Een geweldige ijzerconstructie vormt een machtigen boog boven ons. De kosten van de electrische verlichting van dien ingang alleen beloopen voor den duur der tentoonstelling duizenden guldens. Hoe geheel anders is nu het aspect geworden. De middenruimte geheel vrij, rechts en links de voornaamste gebouwen, voor verkeer, voor inheemsche-, voor buitenlandsche nijverheid, voor landbouw enz. Op den achtergrond de groote feestzaal met het hoofdrestaurant. De middenruimte wordt ingenomen door een reusachtig sportterrein en verder door plantsoenen, keurige, kleurrijke bloemperken, fonteinen enz. En dit alles is nu reeds aangelegd met een zoo fijnen smaak, dat we ons onwillekeurig afvragen of we nog in een tropisch land zijn, en ons eerder wanen op een der prachtige buitenverblijven in 't vaderland, zoo op een mooien, zonnigen zomerdag, als alles er geurt en bloeit, als 't om ons één weelde van bloemen en kleuren, van zon en van schoonheid is. En stelt u zich nu eens voor, dat dit alles des avonds schitterend verlicht is, langs perken en paden, langs gevels en tuinen! Dat wordt tooverachtig, sprookjesachtig-mooi! Van dit alles is de heer Buurman de ziel en de beweegkracht. Men moet inderdaad respect hebben voor de werkkracht van zulk een man, die, naast zijn betrekking als afdeelingschef van de groote en machtige N I. S. (Ned.-Ind. Spoorweg-Mij.) nog gelegenheid vindt zulk een enorm werk tot stand te brengen. Natuurlijk beschikt hij over een staf van bekwame uitvoerders, aan het hoofd waarvan de architect Wielenga staat, die van den vroegen morgen tot den laten avond op het terrein is en met rustige, maar vaste hand het werk bestuurt. Willen wij nu eens even naar een der groote gebouwen, b.v. dat van het verkeer gaan? De weg, die er heen leidt, is keurig begrint, aan weerszijden zien wij fraaie bloemperken, en dit alles op een grond, die een jaar geleden nog uitsluitend uit sawah's bestond! De stijl, waarin die voornaamste gebouwen zijn opgetrokken, is in volkomen overeenstemming, ten eerste met het tijdelijke karakter daarvan en ten tweede met het gebezigde materiaal, bijna uitsluitend eterniet, dat voor tentoonstellingswerk voortreffelijke eigenschappen bezit. Den ingenieur-architect, Maclaine Pont, komt hiervoor een woord van lof toe.

Zijn wij nu binnen gekomen, dan treffen ons onmiddellijk de kolossale afmetingen, komen wij onder den indruk van de geweldige ruimte, waarin wij ons bevinden. Wat een reuzenzaal! En geen plekje daarin, dat niet is verhuurd. Hierboven noemde ik u enkele gebouwen, die zich ter weerszijden van de hoofdas van het terrein bevinden. Het aantal paviljoens, dat zich daartusschen en daaromheen bevindt, de loodsen voor inlandsche vermakelijkheden, de kleine amusements-inrichtingen, de restauratie's, bars, bioscopen enz., zijn bij tientallen op te sommen. Nog dezer dagen vernam ik, dat het comité voor de feestelijkheden, behalve het gebouw, waarin de Serimpi's van Solo komen, nog een ander heeft geprojecteerd, waarin plaats is voor minstens 1000 personen, en dat speciaal bestemd is om daarin voorstellingen te geven door de bedojo's van Cheribon, volgens inlandsche kunstkenners, het hoogste wat Java op danseresgebied kan geven. Ook bij deze gebouwen zullen de moderne vindingen tot haar recht komen: In plaats van nl. de gewone verlichting aan te brengen door gas of electriciteit, zal de geheele zaal in een mystiek half-donker worden gelaten, maar het tooneel van ter zijde door een z.g. electrischen schijnwerper worden verlicht, waardoor de schitterende costumes op het tooneel zooveel te fraaier zullen uitkomen.

Reeds hoort men van allerlei „Hoog bezoek”. Luitenant-Generaal Swart, Gouverneur van Atjeh, zal de tentoonstelling bezoeken, en toont nu reeds zijn levendige belangstelling in de verschillende kunstwerken: zooals houtsnijwerk, wapens en dergelijke, die voor de Atjehsche verzameling worden bijeengebracht. Majoor Veltman zal dan van te voren naar Semarang worden gezonden, om de verzameling in het daarvoor bestemde Atjehsche paviljoen te ordenen. Ook de controleurs Christan van de Alaslanden (een zoon van Generaal Christan) zal waarschijnlijk met eenige Atjehsche hoofden een bezoek brengen aan de tentoonstelling, en ze tevens begeleiden op een tocht over Java, om hun daar de voornaamste werken, havens, spoorwegen, irrigatie enz. te toonen.

De opening, die zeer waarschijnlijk zal plaats hebben in tegenwoordigheid van den Gouverneur-Generaal, is bepaald op den 13den Augustus, den dag waarop vóór honderd jaren het Londensche Tractaat werd geteekend, waarbij deze koloniën aan Nederland werden teruggeven. De eerste week is dan bijna geheel gewijd aan officieele feestelijkheden, concerten, illuminaties, vuurwerk enz. Maar ook zeer ernstig werk zal dan worden verricht: De pas opgerichte Juristenvereeniging zal een driedaagsch congres houden. Ook de belanghebbenden bij het Boschwezen hebben zulk een congres beraamd, waarvoor de belangstelling zóó groot was, dat men nu, en vermoedelijk met succes, bezig is daarvan een internationaal congres te maken door uit Amerika, Engelsch-Indië, Australië en andere hout-produceerende landen mannen van naam op dit gebied uit te noodigen.

Bij den aanhef van dezen brief schreef ik, dat het vertrouwen in deze grootsche onderneming van het begin af aan bij de Chineezen grooter was dan bij anderen. Ook nu nog bleek dit. Het comité heeft namelijk van de Regeering de toestemming gekregen voor het houden van een loterij van 500.000 loten à ƒ1.—, waarvan de prijzen zouden moeten aangekocht worden uit voorwerpen, die geëxposeerd worden. De hoofdprijzen, ter waarde van ƒ100.000, ƒ25.000 en ƒ10.000, bestaan in diamanten sieraden, die de firma Jacques Wolff zal leveren, terwijl het Comité de verplichting op zich genomen heeft, die voorwerpen tegen de vastgestelde prijzen op te koopen. (Men zegt, dat Jacques Wolff nu al voor het door hem te maken briljanten collier van ƒ100.000 een prijs heeft geboden van ƒ70.000!) De kleinere prijzen zijn: automobielen, kunstvoorwerpen enz. Een gedeelte der loten, ik meen 100.000, moet op het terrein verkocht worden. Maar de groote massa is onmiddellijk tegen 97½ pCt. opgekocht door Oey Fjiauw Sie, waarachter, zooals hier algemeen bekend is, de majoor-titulair der Chineezen, Oey Tjong Ham, staat, de bekende millionair.

De eerste serie van 100.000 is binnen twee dagen uitgegeven voor prijzen van ƒ1.35 tot ƒ1.50. De houder weigert nu de rest te verkoopen, totdat de eerste serie is uitverkocht. Reeds nu is de etjeran-prijs (de prijs bij dé-

tailverkoop) opgeloopen tot ƒ2.—, en men verwacht een stijging tot ƒ2.50 à ƒ3.—, zoodat deze handige Chinees met dit eenvoudige zaakje een zoet winstje opstrijkt van eenige tonnen! De terreinen om de tentoonstelling, ook in het bezit van dien mongool, vroeger sawah's, worden nu met werkelijk koortsachtige haast door hem bebouwd. De woningen vlak tegenover den ingang van de tentoonstelling zijn nu reeds voor den duur daarvan verhuurd tegen ƒ750 per maand, om er Chineesche hotels van te maken.

De Sem. Cher. Stoomtr. Mij. legt een nieuw lijntje aan van de Sociëteit „Harmonie" op Bodjong naar het terrein der tentoonstelling; een nieuwe weg in het verlengde van de Hageraadslaan voert rechtstreeks naar het heuvelterrein en nadert zijn voltooiing, langs den nieuwen Tjandi-weg wordt overal druk gebouwd, in één woord er heerscht hier een drukte en een vertier, zooals men waarschijnlijk in geen enkele Indische stad ooit heeft waargenomen.

Mijn belofte om in 't bijzonder over Indische kunst te schrijven zal ik den volgenden keer inlossen. Beschouwt dezen dus als een „tusschenbrief."

SI PANTèK.

Uit de O. I. Mail.

Te weinig Hulp.

Op het afdeelingsbureau te Soerabaja is een mededeeling ontvangen van den Chef van het wapen der Infanterie, waarin de Hoofd-Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst verzoekt het aantal der inlandsche militairen, werkzaam bij de ontzwaveling, voor de pestbestrijding, te brengen van 10 op 30.

Nieuwe Artsenschool met hospitaal.

Geruimen tijd reeds deed zich het groote gebrek aan ruimte gevoelen in de school tot opleiding van Inlandsche artsen aan den Hospitaalweg te Batavia en ook het feit, dat aan genoemde inrichting geen hospitaal was verbonden, zoodat de leerlingen voor het practisch onderwijs zich naar het militair hospitaal dan wel naar het Stadsverband moesten begeven, deed — zoo men weet — het plan rijpen, zelf een hospitaal te stichten met een daaraan verbonden ruim schoolgebouw.

Men is thans begonnen aan den bouw van het hospitaal, 't welk wordt opgezet op het groote, open terrein, gelegen naast de meisjesschool op Salemba, lezen we in het „Bat. Nieuwsblad".

Is de inrichting eenmaal gereed, dan zal dat zeer zeker een enorme verbetering beteekenen voor de steeds in bloei toenemende S. t. o. v. i. a. en de stad zal een inrichting rijker zijn, die in alle opzichten aan de gestelde eischen voldoen zal.

De onrust op Borneo.

Te Pontianak werd 19 Juli van Ketapang het volgende bericht ontvangen:

Bij een aanval in den nacht van 12 op 13 dezer op een door den vijand bezet huis te Karang Anjar, een dag bovenstrooms van kampong Pak Roewi in het landschap Matan sneuvelden 10 vijanden.

Onzerzijds sneuvelden een Amboineesch sergeant en 2 fuseliers, terwijl kapitein Voskuil een schot in den schouder kreeg en vier inlandsche militairen gewond werden.

De civielgezaghebber van Ngabang, kapitein Kepper, moet naar Soekadana in het landschap Matan vertrekken om kapitein Voskuil, die gewond is, te vervangen. De civiel-gezaghebber van Singkawang, kapitein Vlerk, moet naar Soekadana ter vervanging van kapitein Ruempol. Controleur Klat vertrok naar Singkawang om de plaats van kapitein Vlerk in te nemen.

Den 11den dezer is de onder-luitenant Zwarenstein met een patroelje Toembang Titi binnengedrongen. De vijand had zeven dooden, waaronder Oeti Manoe, zoon van Pangeran Kesoema Djaja, die was opgetreden als hoofdleider. Voorts waren er 4 gewonden en werden er 8 gevangen genomen.

Onzerzijds werden geen verliezen geleden. De colonne Ruempol heeft thans Toembang Titi bezet. Pangeran Kesoema Djaja, lid van de bestuurscommissie, zou naar Pontianak gaan.

„Onwaardige woede".

Onder dit opschrift schrijft „De Locomotief" van 18 Juni j.l. o.m.:

„De benoeming van mr. I. A. Nederburgh tot president van het Hooggerechtshof heeft in de hoogste sferen der rechterlijke macht veel teleurstelling en gramschap gebracht en, als gewoonlijk, diende de anders gaarne gesmade pers hiertoe als uitlaat.

De oorzaak van deze hoogste rechterlijke verstoordheid is, dat de benoeming ditmaal eens niet uit het corps Indische rechterlijke ambtenaren is geschied, dat dus traditioneele verwachtingen te niet zijn gedaan en dan niet alleen van hen, die zich voor het hoogste rechterlijke ambt als aangewezen beschouwden; maar ook wie zich reeds geroepen gevoelden voor de bezetting der hoogere rechterlijke zetels, welke dan weer verlaten zouden worden, zagen hunne carrière-illusies geknakt.

Waar elke ambtenaar in Indië zich zelf voor den naasthoogeren rang onvoorwaardelijk geschikt acht, wordt hier elke passeering al spoedig tot een schreeuwend onrecht geproclameerd, of anders wordt er een stop-zetten van de promotie in gezien, en dat is natuurlijk nog veel erger. Zoo lazen wij dan ook in het „Bat. Hbld.", dat door de benoemingen van mr. Nederburgh en van mr. André de la Porte (tot procureur-generaal van het Hoog Gerechtshof) de promotie „voor eenige jaren is stopgezet".

In de „Javabode" ontlast zekere R. zich op meer expressieve wijze van zijn woede. In een bijtend artikel valt hij den minister van Koloniën aan, die zich bij de benoeming van den president van het Hof, van den leider van het hoogste rechtscollege, zelfstandigheid heeft veroorloofd.

De wijze waarop hij wordt bestreden teekent de juistheid van zijn daad," aldus besluit „De Locomotief".

Examens Maleisch en Land- en Volkenkunde.

Op 15, 16 en 17 Juni j.l. zijn hier te Batavia examens afgenomen in de Maleische taal en in de Land- en Volkenkunde voor Europeesche Onderwijzers bij het Inlandsch onderwijs. Voor het examen Maleisch slaagden de heeren Noordenbos, Ooms en Ridderhof. 1 candidaat trok zich terug, terwijl er 3 werden afgewezen.

Aan het examen in de Land- en Volkenkunde werd door alle candidaten deelgenomen. Geslaagd de heeren Noordenbos, Ooms, Ridderhof, de Haan, Dijkema en Leenhouts.

Een candidaat werd afgewezen.

Een Subsidie voor Batavia.

Bij gouvernementsbesluit is aan de gemeente Batavia toegekend een subsidie van ƒ250.000.— onder voorwaarde dat door die gemeente een einde zal worden gemaakt aan de marktgerechtigheid van den geprivilegiëerden passar te Pintoe-Ketjil.

In het Tangeransche

„De bevolking van het district Mauk dezer afdeeling van de residentie Batavia mag wel worden geluk gewenscht met het besluit der regeering, waarbij de terugkoop, of liever, het terugbrengen tot het landsdomein van de in noord-Tangeran gelegen particuliere landen, verklaard is te zijn in 't algemeen belang", zoo schrijft een correspondent van „De Locomotief".

Het is de overtuiging dat, om de bevolking wellicht reeds over een paar jaren andermaal voor den hongerdood te behoeden, opnieuw tot de reliefwerken de toevlucht zal moeten worden genomen, welke de regeering tot den terugkoop der landen heeft doen besluiten. Een 15 à 16 millioen gulden zullen, naar schatting van den assistent-resident, daarmede gemoeid zijn, terwijl de allernoodzakelijkste irrigatiewerken, tot den aanleg waarvan onmiddellijk nadat zij tot het staatsdomein zullen zijn teruggebracht, zal worden overgegaan, 3 à 3½ millioen zullen kosten.

Het getuigt zeker wel voor de ethische richting van de tegenwoordige koloniale politiek, dat zoo spoedig na den terugkoop van de uitgestrekte landen Kandanghauer en Indramajoe-West tot een gelijken maatregel op bijna even groote schaal in 't Tangeransche besloten is.

Een Bedelaarskolonie te Soerabaja.

De correspondent van het „Bat. Nieuwsblad" te Soerabaja schrijft d.d. 15 Juni:

„Soerabaja is rijk als koopstad en rijk aan...... bedelaars, aan arme individuen, vol misère, wrakken van levensellende. Je ziet ze hier vaak langs den weg en niet zelden hoort men er van, dat uitgeputte menschen in het stadsverband moesten worden opgenomen.

Maanden her kwamen hier de eerste plannen ter sprake omtrent het stichten van een bedelaarskolonie. Het gouvernement zou er zich voorspannen en om den hongerigen mond der betrokkenen plooide zich een glimlach en ging hoop schemeren in de levenlooze oogen. 't Lijden zou een einde nemen.

In een goed ingerichte bedelaarskolonie zouden zij te zaam worden gebracht, de miserabelen, zij zouden er onderdak vinden en werk, vlechtwerk etc. Ruime loodsen zouden worden gebouwd voor verschillende arbeiderscategorieën.

Toen werd naar een terrein gezocht; dat duurde eenigen tijd. Eindelijk werd het terrein Goenoeng Sahari, van den vorigen majoor-Chinees, voor het doel beschikbaar gesteld. Méér hoop in de oogen der armen. Toen kwam de Dordtsche, de rijke Dordtsche petroleum-maatschappij, die de jonge illusies ontnam door te beweren, dat de grond viel binnen haar concessie-terrein. Maar de klacht werd uit den weg geruimd. Opnieuw hoop en opnieuw een desillusie: hygiënische bezwaren werden geopperd.

Er was geen „levend water!"

Wanneer dit een eisch is, dan is daaraan zeer moeilijk te voldoen, maar het komt ons voor, dat dit bezwaar niet zoo héél zwaar mag wegen.

Thans zijn de betrekkelijke stukken bij dr. Terburgh, van den geneeskundigen dienst.

De Opvolger van den Heer Steinmetz.

De „Locom." noemt als opvolger van den heer Steinmetz, als voorzitter van het comité van bestuur der N. I. S., den heer Van Heukelom, chef van den dienst van weg en werken der S.S. in Nederland.

Propaganda.

Bij wijze van proef zal naast de Hollandsche een Engelsche uitgave van het orgaan „De Planter" verschijnen ter bevordering van de propaganda.

Suriname.

„De West" van 23 Juni schrijft:

........„Hoeveel jaren is er nu al niet geredeneerd — gezanikt schreven wij bijna —, over de wenschelijkheid om in de Nederlandsche lager onderwijswet een kleinigheid te veranderen ten behoeve van Surinamers, die de hoofdakte wenschen te behalen in Nederland.

Er staat in die wet, dat men na de hulpakte te hebben behaald, minstens twee jaar als onderwijzer „in Nederland of Nederlandsch-Indië" werkzaam moet zijn geweest om toegelaten te worden tot het examen voor de hoofdakte.

Al wat men nu wenschte, was eenvoudig, dat in de wet achter het woord „Nederlandsch-Indië" zou worden gevoegd „of Suriname" ten einde aan de West een recht toe te kennen dat aan de Oost al lang is verleend.

Er is geen enkele logische reden waarom Suriname — zoo vaak genoemd: de meest Nederlandsche kolonie — in dit opzicht zou moeten achterstaan bij de Oost. De onvolledigheid op dit punt van de Nederalndsche wet, is wellicht het gevolg van een onwillekeurig verzuim, en men zou denken dat het wijzen op dit verzuim voldoende zou zijn om spoedig de leemte aangevuld te zien.

Maar — och Heer! — dat heeft wat voeten in de aarde gehad. Geleerde en minder geleerde heeren gaven hun adviezen ter zake, en die adviezen waren niet altijd gelijkluidend.

Maar eindelijk — in 1912 — scheen de zaak een beslissende wending te nemen.

Het driemanschap Stroom-Themen-Polanen stelde een adres op aan den minister, waarop de handteekeningen prijkten van al wat geacht kan worden het intellect in de kolonie te vertegenwoordigen. Het was de wensch van een gansche bevolking, die daarin vertolkt werd. En de gouverneur sloot zich daarbij aan, beloofde zijn medewerking. En weldra bleek dat ook de minister de Waal Malefijt geneigd was mede te werken tot inwilliging van het verzoek.

Wat kon men meer wenschen?

De gestelde machten bleken tot medewerking bereid.

Meerdere Surinaamsche jongelieden vertrokken naar Nederland, in de stellige verwachting, dat nu de wijziging spoedig zou afkomen. Voorspoedig legden zij het examen ter verkrijging der hulpakte af, maar met de wijziging in de wetgeving ging het minder voorspoedig"..................

„Het driemanschap in Suriname — gesteund door trouwe vrienden in Nederland — heeft intusschen wederom de zaak ter hand genomen. En wederom heeft men de formeele toezegging van medewerking van den gouverneur mogen verkrijgen. En volgens berichten uit Nederland, is er eveneens alle hoop op de bereidwillige medewerking van de ministers van koloniën en binnenlandsche zaken.

Zal het ditmaal lukken aan de vereende krachten van al de gestelde machten om de zaak tot het gewenschte einde te brengen?

Waarlijk, als men ziet hoeveel voeten deze zaak reeds in de aarde heeft, zou men eer denken aan een grondwetsherziening dan aan een wetswijziging van twee woordjes".

Of aan een grensregeling, zouden wij er willen bijvoegen.

Wij zijn allesbehalve optimistisch gestemd. Meermalen hebben wij er op gewezen, dat deze zaak reeds nagenoeg een kwart eeuw hangende is. Alle Gouverneurs, die sedert elkaar hebben opgevolgd, waren de zaak gunstig gestemd. Twee van hen zijn, na hun bestuur over de kolonie, opgetreden als minister van koloniën. Men zou meenen......... maar neen, beslist is deze hoogst eenvoudige zaak nog niet. Wordt eenmaal de wijziging ter hand genomen, dan geven wij in overweging ook te denken aan de kolonie Curaçao, want wordt die vergeten, dan kan men er op rekenen, dat het weer een kwart eeuw duurt vóór men de fout herstelt.

Of de wijziging, eenmaal door de Regeering voorgesteld, spoedig in het Staatsblad zal staan? Ook hieromtrent hebben wij een zwaar hoofd. Zal de zaak geen tegenstand ontmoeten bij de Surinaamsche specialiteiten in de Tweede Kamer?

Een gelukkige omstandigheid is dat de „Suriname-commissie" — zie blz. 80 van haar rapport — zich voor de wijziging heeft verklaard.

* * *

Naar „De West" mededeelt zal vermoedelijk de heer H. Meerdink, leeraar aan de Hendrikschool te Paramaribo, tot inspecteur van het onderwijs op Curaçao worden benoemd.

Uitzending van een leeraar voor deze school wordt dan noodig.

* * *

Met veel belangstelling hebben wij een kijkje genomen op de tentoonstelling van Surinaamsche huisvlijt-artikelen, medegebracht door de voor enkele weken hier vertoevende echtgenoote van den Gouverneur. De in de lokalen van Boeatan — Heulstraat 19 — uitgestalde voorwerpen zijn afkomstig van de onlangs te Paramaribo gestichte vereeniging „Huisarbeid". Tot ons genoegen zagen wij, dat verschillende artikelen reeds verkocht zijn. Er is veel moois te zien. Niet mooi is het Indiaansche pottebakkerswerk. Hiervan hebben we heel wat mooier en beter afgewerkte exemplaren gezien, zoowel op tentoonstellingen, in musea, als in particulier bezit. Daarentegen zagen wij nooit een zoo aardig beschilderde Christusvisch als hier te zien is. De beide vrouwen aan den voet van het kruis zijn een nieuwe toevoeging, een aardige phantasie van den schilder.

De hier bedoelde visch behoort tot de in Suriname rijk vertegenwoordigde familie der Siluridae en draagt tegenwoordig den barbaarschen naam Sciadeichthys proops.

In Suriname wordt hij kocpira en in het district Coronie ook wel korassi genoemd. Aan de binnenzijde van het kopskelet meent men Christus aan het kruis te zien, aan de buitenzijde een zegenenden priester. Door de beschildering wordt de overeenkomst geaccentueerd. In den schedel zijn twee otolithen („gehoorsteentjes"), die rammelen wanneer men den schedel schudt. De Christusvisch, al dan niet beschilderd, is te Paramaribo een handelsartikel. De bemanning van het vuurschip aan den mond van de Suriname-rivier maakt van de vangst veel werk. Wij herinneren ons een brief van een Franschman, die aan een vriend te Paramaribo om toezending van een exemplaar van dezen visch verzocht en den naam niet kennende, zich met deze omschrijving behielp: „le paisson qui a le bon Lieu dans tête".

* * *

Uit de „N. R. Crt." van 15 Juli — Avondbl. B. — knippen wij dit bericht:

De N. V. Koninklijke West Indische Maildienst te Amsterdam deelt ons mede, dat zij met de Trinidad Shippung and Trading Co. een overeenkomst getroffen heeft, ingevolge welke deze maatschappij de stoomvaartverbinding tusschen Paramaribo en New-York met ingang van 1 Augustus van de K. W. I. M. zal overnemen. De s.s. Commewijne en Nickerie,welke thans den dienst onderhouden, zullen in de vaart tusschen Amsterdam, Suriname, Venezuela enHaïti worden gebracht. De booten der Trinidad Shipping and Trading Co. zullen te Paramaribo aan het agentschap van den K. W. I. M. worden geadresseerd.

* * *

Bij Kon. besluit van 16 dezer is benoemd tot rechter in de arrondissements-rechtbang te 's-Hertogenbosch, mr. L. L. Beckeringh van Loenen, lid van het hof van justitie in de kolonie Suriname, thans met verlof in Nederland, advocaat-procureur en rechter-plaatsvervanger in de arrondissements-rechtbank te Assen, onder toekenning van gelijktijdig eervol ontslag uit laatstgemelde betrekking.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Wijze Lessen.

Alief geeft in de „Oetoesan Melajoe" het volgende, als de vrucht van zijn overdenkingen, te kennen: Velen onder het volk van Minangkabau zoeken een bete rijst, gelijk iemand, die naar garnalen zoekt, welke verscholen zijn onder de steenen in het water en 't ontgaat zijn blik, dat menig garnaal op de steenen ligt, als 't ware gereed om gebraden te worden. Als iedereen, zoowel man als vrouw, kippen er op na hield, b.v. zes ieder, dan zouden allen hun belasting kunnen betalen en aan andere verplichtingen kunnen voldoen. De vrouwen zullen de noodige kleeren kunnen koopen en andere kleine dagelijksche uitgaven bestrijden. De kippen toch late men eieren leggen en de eieren worden verkocht. De kleinhandelaren koopen die overal.Worden de hennen broedsch, dan baadde men ze en sluit ze op, gedurende vier dagen, en binnen de acht dagen daarna zal de hen weer eieren leggen. Zijn er dus zes kippen, dan kan men zes eieren krijgen; tegen twee duiten per stuk verkocht, maakt twaalf duiten of ƒ 0.10 per dag. Heeft men den tijd om de eieren te laten uitbroeden, dan zal de opbrengst van de kuikens veel meer zijn. Het geld, dat men van den verkoop der eieren of der kuikens krijgt, spare men in een spaarpot van bamboe of blik op een veilige plaats, tot ge een zekere som bij elkaar hebt. Deze kunst heb ik van mijne ouders geleerd en ik heb die ook eens aan een kennis medegedeeld, die ze in toepassing bracht en mij bij latere ontmoetingen telkens zijn dankbaarheid betuigde, dat hij deze zekere en voordeelige wijze van sparen had aangeleerd. Sedert dien tijd kon hij zijne belastingen gemakkelijk betalen en met een opgeruimd gemoed ook aan andere verplichtingen voldoen. Nog meer voordeel is te behalen, als men er toe kan overgaan geiten te fokken, ieder b.v. eerst één. De winst zal grooter zijn, dan die bij de kippenteelt. Doch God heeft de wereld met tegenstellingen gemaakt. Waar een ongeluk gebeurt, is er altijd een geluk bij. Daarom is het goed eerst een omheining vóór het planten, en eerst een kooi of hok te maken vóór men dieren fokt.

Wat onze voorouders deden, vinden we nu nog goed en beschouwen het als een heilige nalatenschap. Alvorens daarin verandering te brengen, neme men eerst een stok tot steun, dat men niet struikele. Denkt er aan en zegt het voort aan alle kampongbewoners, want onze voorouders hebben 't als 't ware met een eed bevestigd. Velen,

die slecht gezind zijn, verzetten zich hiertegen; maar het zijn slecht opgevoede kinderen, die men bekeeren moet. Zij zullen wel terugkeeren tot de goede inzichten der ouderen en van degenen, die hoog in wetenschap en kennis staan. Zij, die boven ons gesteld zijn, moeten wel schrander zijn. Hij, die niet geleerd is, kan geen p a n g o e l o e zijn, en die de schrijfkunst niet verstaat ook geen schrijver zijn. Onze voorouders wisten het kwade van het goede te onderscheiden. Verwerpt het goede niet, dat wij van hen kregen. Zij waakten, dat het ongedierte gedood werd, namen weg wat de voortteling belemmerde of den groei van de p a d i schaadde en de groente belette rijp te worden. Zij zorgden voor de gezondheid van het vee en den bloei van het gras. Vervolgen wij ook de muizen vanwege de muizenplaag en den vos, het zwijn en den tijger, opdat het land in welvaart moge toenemen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

„Een interview met den heer J. L. F. J. E z e r m a n, ambtenaar voor Chineesche zaken te Soerabaja." Zoo luidt de titel van een artikel van den heer T a n S i o k T j w a n in de „P e w a r t a S o e r a b a j a". Ik had, aldus schrijver, een appeltje te schillen met het hoofd van de Hollandsch-Chineesche school. Een door dezen gemaakte regeling op school was oorzaak van een gespannen verhouding, waarbij genoemd schoolhoofd de grenzen der beleefdheid en betamelijkheid ver te buiten was gegaan. De heer K w e e H i n g T j i a t, redacteur van de „T j h o e n T j h i o e", achtte 't noodig, dat deze zaak aan de beoordeeling onderworpen werd van den heer E z e r m a n, ambtenaar voor de Chineesche zaken te Soerabaja. Ik vroeg dezen dan ook om een onderhoud. Hoewel van den heer Ezerman bekend is, dat hij den Chineezen een goed hart toedraagt en hij een beschaafd mensch is, van wien geen onvertogen woord te verwachten is (hierbij denk ik aan de zaak Bruineman te Batavia) was ik toch niet gerust, dat hij bij dit onderhoud geen woorden zou bezigen, die mij minder aangenaam zouden zijn. Gelukkig bleek mijn vrees ongegrond; hij bleef tot het laatste toe welwillend en in de vormen. Ik heb van deze gelegenheid geprofiteerd, om ook over andere zaken, de belangen der Chineezen betreffende, te spreken. Hieronder laat ik het geheele gesprek volgen, dat tusschen ons gevoerd werd.

Hij zeide, dat hij verheugd was mij zelf te kunnen spreken over de klacht, die ik had ingediend tegen genoemden hoofdonderwijzer, naar aanleiding van diens onbehoorlijk optreden. Hij hoopte iets te kunnen doen opdat het geschil tot genoegen van beide partijen kon worden beslecht. Ik dankte hem voor zijn goede bedoelingen, gaf hem de verzekering, dat ik niets minder verlangde en ook niet overijld te werk was gegaan, toen ik zoo'n onbeschoften brief van het schoolhoofd ontving, die nog wel tegenover zijne leerlingen een voorbeeld van kalmte en waardigheid had moeten geven, maar daarin te kort was geschoten.

De heer E z e r m a n: Maar gaf uw brief aan den heer P a u w e (zoo is de naam van den hoofdonderwijzer aan de Hollandsch-Chineesche school te Soerabaja) geen aanleiding, dat hij u onbeschoft antwoordde?

T a n S i o k T j w a n: Neen, mijn brief was beleefd genoeg en in de vormen. Ik betuigde nog wel bij voorbaat mijn dank, voor hetgeen hij in voldoening aan mijn verzoek om verandering te brengen in de lesregeling zou willen en kunnen doen. Het spijt mij, dat ik daarvan geen copie heb gehouden, maar u kunt gemakkelijk den brief zelf van den heer Pauwe ter lezing vragen, opdat gij u zelf kunt overtuigen van de al of niet gegrondheid van mijne bewering.

E. Ik geloof u wel, maar kan 't niet zijn, dat gij den brief van den heer Pauwe verkeerd begrepen hebt?

In antwoord op deze vraag kon ik niets anders doen, dan den brief van den heer Pauwe uit mijn zak halen en dien den heer Ezerman laten lezen. Nadat hij dien met alle aandacht gelezen had, beloofde hij mij de zaak te zullen onderzoeken. Hij is zelf lid van de plaatselijke schoolcommissie. Hij gaf mij nog den raad, om bij het aanhangig maken van zaken, welke ook, niet te overdrijven. Dit zou geen goeden indruk maken en het bestuur zou bij volgende klachten natuurlijk weinig notitie er van nemen. Hij haalde o.a. het geval aan van den heer K w e e H i n g T j i a t te Batavia, die eveneens omtrent een schoolkwestie in een brief sprak van „o n g e h o o r d e t o e s t a n d e n op de Hollandsch-Chineesche scholen", terwijl hij toch alleen beoordeelen kon den toestand van de H. Ch. school te Batavia, waar een onderwijzeres grove uitdrukkingen tegen de Chineesche leerlingen had gebezigd, terwijl er van iets dergelijks op andere H. Ch. scholen niets, hoegenaamd niets gebeurd is.

Ik gaf als mijne meening te kennen, dat K w e e H i n g T j i a t wellicht met opzet de zaak had overdreven, om de autoriteiten des te eerder en te serieuser tot een onderzoek te doen overgaan. Maar de heer Ezerman betoogde verder op goede gronden, wat hij zooeven gezegd had en ik moest hem gelijk geven. Maar vroeg ik verder: Zoudt ge niet meenen, dat het Bestuur minder rechtvaardig omspringt met ons, Chineezen?

Hij glimlachte en vroeg: In welk opzicht?

Nu veel zal ik u daaromtrent niet vertellen; één gebeurtenis, die ik zal aanhalen is voldoende om u te overtuigen, dat ik gelijk heb.

E.: Welke gebeurtenis?

Herinnert gij u nog, zeide ik, de Arabische-Chineesche opstootjes? Algemeen was men het er over eens, dat de Arabieren meer schuld hadden dan de Chineezen. Hoevele huizen en toko's van Chineezen zijn toen niet in de kampong Baroe door de Arabieren beschadigd geworden? Hoevele Chineezen werden toen niet door Arabieren verwond, enkelen zelfs gedood? Slechts enkele Arabieren werden opgepakt en tal van Chineezen werden in de gevangenis opgesloten.

E. Het heeft mij véél leed gedaan, dat de Chineezen het gevoel hadden van onrechtvaardig behandeld te zijn geworden, maar ik kan geen oordeel vellen over de rechterlijke uitspraak.

Ik antwoordde, dat de president van den Landraad overstemd werd door de meerderheid der Inlandsche leden. Slechts één Chinees had er zitting in. Wij moesten wel onderdrukt worden. Een afzonderlijke commissie had eigenlijk deze zaak moeten onderzoeken.

E.: 't Is mogelijk, dat gij gelijk hebt, maar ik hoop toch, dat de Chineezen in drift niet overijld zullen handelen. Blijft kalm en in de vormen, en ge zult van de zijde der Regeering op steun en waardeering kunnen rekenen. Uwe bezwaren worden gedeeld, maar gemakkelijk gaat 't niet met spoed veranderingen te brengen in de wettelijke regelingen.

Ik glimlachte en antwoordde: U moet niet boos worden, maar de heer Borel gaf in het eerste nummer van de „T j h o e n T j h i o e" ook al dien raad. Zooals u weet, heb ik daartegen geschreven in de „P e w a r t a S o e r a b a j a."

E.: Ja, ja.

Heb ik nu ongelijk, als ik beweer, dat geen volk zoo zeer verongelijkt wordt als het Chineesche volk in N. I.? En heb ik ongelijk, als ik beweer, dat de heer Borel onmogelijk onpartijdig redacteur van een Chineesch blad kan zijn, als hij tevens ambtenaar van het Hollandsche Gouvernement is, dat hem wel minstens twee maal zooveel betaalt als de Chineesche krant? Ik verdenk hem er van, dat hij diplomatiek te werk gaat, door met de T j h o e n T j h i o e de Chineezen onder den invloed van het Hollandsche Gouvernement te willen brengen. Niet, dat ik mij daartegen verzetten wil, want ik verlang niets liever dan, behalve met de Regeering in China, óók in vrede te leven met de Hollandsche Regeering, als deze maar notitie neemt van onze bezwaren en grieven, van onze nooden en behoeften. En daar hebben wij recht op, als Nederland ons als zijne onderdanen verklaart. Buitendien, hoe kan de houding van den heer Borel anders zijn. Moet hij niet als Hollandsch ambtenaar de Chineezen tot kalmte trachten te brengen (koud maken)?

E.: Uwe veronderstelling is n i e t juist; ik ken den heer Borel, hij is geen man van de politiek. Zijne bedoeling is niet, dat de Chineezen in alles de ondergeschikte partij zullen zijn, maar dat hunne bezwaren en grieven wel degelijk gekend en onderzocht zullen worden, mits zij zich als welopgevoed en eerlijk gedragen. De heer Ezerman toonde dit aan uit het eerste nummer van de „T j h o e n T j h i o e

Ik gaf toe, dat de heer Borel de Chineezen geprezen heeft en hun hoogen lof heeft toegezwaaid, maar toch leek het mij uit zijne geschriften toe, dat hij niet als een waar vriend van de Chineezen te beschouwen is.

E.: Gij moet niet vergeten, dat toen Japan Rusland verslagen had, China zijn ondergeschikte rol heeft afgelegd en de Chineezen hier een houding hebben aangenomen, welke aanstoot gegeven heeft aan het Hollandsch Gouvernement.

Zeker, zeide ik, zijn er Chineezen, die onbeschoft zijn geweest, maar die zijn toch niet te beschouwen als de gevolmachtigden van al hunne landgenooten in Indië. Er waren velen, die nederig genoeg bleven. Ik geef u de verzekering, dat die onbeschoften niet geïnstrueerd zijn geworden door de weldenkenden van onze natie en hunne

daden geenszins als eene uiting van het algemeene gevoelen der Chineezen in N. I. aangemerkt mogen worden. Mag ik verder van u vernemen, wat ons dat Ned. onderdaanschap eigenlijk verschaft? Zal 't ons van nut zijn of zullen wij daardoor nog meer in de soesah komen?

E.: Ik weet u daarvan met zekerheid nog niets te zeggen.

Dat kunt u niet oprecht meenen, zeide ik, dat u er niets van af weet. Kom, geef ons toch eenig licht, want wij, Chineezen, begrijpen 't werkelijk niet, wat de bedoeling is geweest met ons „Nederlandsche onderdanen" te verklaren.

De heer Ezerman schudde het hoofd en glimlachte. Ik ging voort en vroeg: Als later China eene sterke, goed georganiseerde natie is, zooals Japan en andere groote staten, zouden de pranakans, als Ned. onderdanen, dan niet in slechter conditie verkeeren dan de totoks.

E.: Als China sterk en machtig geworden is, zal het wel, als het noodig is, verandering weten te brengen in de tegenwoordige overeenkomsten met Nederland of andere staten gemaakt, aangaande dat onderdaanschap.

Ik vroeg: Kan China zoo iets doen, zonder in strijd met de goede trouw te handelen?

E.: Ach natuurlijk niet; maar wat is goede trouw en eerlijkheid bij de grootmachten; zij hebben de macht en vertreden het recht met geweld.

Ik vroeg verder: En dan hebben we de kwestie van de gelijkstelling, die ons hoofd bezig houdt en onze harten vervult. Is het een onbillijke eisch, kunnen wij de vervulling van onze wenschen spoedig tegemoet zien?

E.: Daar kan ik u geen antwoord op geven. Naar mijn persoonlijke meening, is het een wensch, die gemotiveerd is en daarom wel in vervulling dient te worden gebracht.

Mag ik u nu eens naar uwe opinie vragen, vervolgde ik, omtrent de houding van uw collega Bruineman te Batavia tegenover de Chineezen aldaar? Was die pantes (zooals 't hoort)?

E.: Ik weet er alles van. De heer B. heeft er mij zelf over geschreven. Denk nu niet, dat hij niet van de Chineezen houdt. Hij is nog jong en nog niet lang op Java. Ruw is hij niet, eerder bedeesd en verlegen. Daardoor is hij linksch en onbeholpen en laadt hij den schijn op zich van onbehouden te zijn. Hij gevoelt zich hier nog als een kat in een vreemd pakhuis.

Ik geef dit toe, zeide ik, maar daarom mag men nog geen onbeschofte uitdrukkingen bezigen en in geen geval komt het te pas van alle Chineezen te zeggen, dat zij „slechte menschen" zijn.

E.: Ik kan 't niet gelooven, dat hij dàt gezegd heeft.

De bladen hebben daarvan toch melding gemaakt, antwoordde ik, ook dat hij zijne excusen gemaakt heeft tegenover den heer Razoux Kuhr, hoofdredacteur van de „Sin Po".

E.: Dat geloof ik nog zoo grif niet. Een kind kan 't toch wel begrijpen, dat hij, nog wel een ambtenaar voor de Chineesche zaken, zulk een uitdrukking tegenover Chineezen toch niet gebezigd zou hebben. Nu, ik geloof wel, zeide T. S. T., dat de heer Bruineman iemand onomwonden de waarheid kan zeggen, dat hij niet is zooals de heer Borel, die aan de politiekerij (main politiek) doet.

Nadat ik dit verslag geschreven had, kreeg ik van den heer Ezerman een uitnoodiging om bij hem te komen. De heer Pauwe was er ook. De zaak tusschen ons beiden werd tot een goed einde gebracht, het misverstand opgeheven. Wij gaven elkaar de hand en scheidden als goede vrienden. Dit kan ik wel zeggen: dat de heer P. zich niet voor de tweede maal in zijne uitdrukkingen tegenover Chineezen vergaloppeeren zal.

Van Vreemde Koloniën.

Welkom aan onze stamgenooten.

Van Vreemde Kolonie komt gij tot ons, maar wat ons in uw bezoek bijzonder aantrekt is, naast en behalve het belang aan onze vee- en landbouwtoestanden gehecht, dat wij u niet als vreemden begroeten, maar als vertegenwoordigers van den Hollandschen stam, van de Nederlandsche kolonie in het vreemd gemaakte land.

Wij hebben vóór uw aankomst, onze vreugde uitgedrukt over uw besluit om ons land te bezoeken; wij konden er met voldoening op wijzen, hoe uw tocht zich over meerdere provinciën zal uitstrekken, wij hebben zelfs de vrees uitgesproken dat onder de veelheid van zien de mogelijkheid om goed waar — en op te nemen zal kunnen leiden, wij zullen over dit alles nu niet in herhaling treden. Maar wij willen niet nalaten nog eens de hoop en wensch uit te spreken, dat naast de zaken-resultaten, waarop de reis van uw 56-tal speciaal gericht is, ook iets door u meegenomen — en wederkeerig hier achter gelaten zal worden, van de bijzondere gemoedstrilling, die aan de hier te lande gewisselde handdrukken, een diepere beteekenis geeft, dan die van een vormelijke plichtspleging.

De Kon. Ned. Landbouwvereeniging zal haar gasten tot goeden gids en aangenaam begeleider zijn, de Nederl. regeering, tal van openbare autoriteiten, besturen van vereenigingen werken mee om 't beoogde doel der Zuid-Afrikaansche boeren te doen bereiken, moge daardoor, maar ook daarnaast en bovendien voor die Afrikaanders in ons land, bij ons volk, bij hun stamgenooten thuis, ook verlevendigd worden het gevoel van samenhoorigheid met ons, dat sprak uit de vlaggenkleuren van alle landen die tot kort geleden de Z. A. republiek vormden, en dat niet behoeft te verflauwen nu daar ginds een andere vlag in top waait. De Z. A. boer kan goed Britsch onderdaan zijn, maat toch gehecht blijven aan zijn Hollandsche afkomst.

Een andere Z.-A. deputatie.

In de „N. R. Crt." van 16 dezer vinden wij een correspondentie over een andere deputatie van Z. Afrikaanders in Londen. Stil aangekomen, trekken zij alleen aandacht door hun zwarte kleur. Vijf Kaffers, een predikant, een doctor h.c., allen ontwikkelde mannen, komen in naam van hun volk klagen over de nieuwe inboorlingen-landwet. Deze wet bepaalt, dat, buiten aangewezen streken geen kleurling meer grond in eigendom of pacht zal mogen hebben. Verstrijkt de termijn van dé loopende pachten, dan worden door die wet 900.000 zwarten uit hun bezit gedreven. Zij moeten loondienst zoeken. Een blanke, die een zwarte anders dan in loondienst zijn land laat bewerken, zal beboet worden met ƒ 1200. Daar de zwarten 't kiesrecht niet hebben staan zij machteloos tegenover dergelijke wetgeving, voor zoover zij niet tot oproer of openlijk verzet komen.

Minister Harcourt heeft aan de deputatie gezegd, dat hij niets doen kan, aangezien het moederland geen zeggingsrecht heeft over de wetten der kroonkoloniën. Troostend voegde hij er echter bij, dat generaal Botha hem verzekerd heeft, dat de wet niet wordt toegepast. Waarom dan ondanks den hevigen tegenstand der betrokkenen de aanneming toch doorgezet? was de natuurlijke wedervraag. Wil de regeering een strijd hard tegen hard, tusschen blank en zwart? Volgens de opvatting van den correspondent wordt gevaarlijk spel gepleegd. De blanke planter zou willen, dat de Kaffers niet uit eigen middelen kunnen leven, opdat zij op de plantages zouden komen werken tegen de voorwaarden, die den meester goeddunken.

Er ligt in deze verhouding veel leerzaams van alles beheerschend egoisme. De blanke meester in Z. Afrika heeft eenmaal geklaagd over achterstelling, over dwang, enz., enz., ternauwernood gunt de Britsche overheersching hem eenig zelfbestuur of hij gebruikt 't om achterstelling, dwang, enz. uit te oefenen op de Kafferbevolking. Waar 't egoisme spreekt houdt 't gevoel van medemensch te zijn blijkbaar op, althans wanneer de strijd van rassen of van huidkleuren in de politiek de overhand krijgt.

Buiten de regeering om.

Wij hebben indertijd melding gemaakt van een overeenkomst tusschen Canada eenerzijds en de Britsche Antillen en Br. Guyana anderzijds, tot wederkeerigen steun voor gunstige invoerbepalingen. Onverwacht is een geschil deze vriendschap komen bederven. Canada is er toe overgegaan dezelfde voorrechten, die 't aan de genoemde Pr. bezittingen in ruil had toegekend, uit te strekken tot alle Br. koloniën en dit zonder wederkeerig dezelfde voorwaarden te stellen, of ook maar eenige andere beperkende voorwaarde te eischen. Vooral de mededinging van Fidji en Mauritius, en speciaal voor den invoer van suiker, wordt als een nadeel beschouwd. De Antillen hadden zich bij de overeenkomst van 1913 offers getroost, die gedekt zouden worden door de voordeelen van den suikerinvoer in Canada, nu zitten zij met de offers, zonder de voordeelen.

Onder deze omstandigheden heeft de Kamer van Koophandel van Trinidat en Tobago, door tusschenkomst van den Gouverneur, aan den Staatssecretaris voor koloniën, Harcourt, het verzoek doen toekomen om bedenkingen bij de Canadeesche regeering over te brengen, gesteund door de Br. regeering. Minister Harcourt heeft echter geweigerd, zelfs om de boodschap, zonder meer, over te brengen.

Zoodoende heeft hij een beslissing uitgelokt, waaraan principieel een verre strekking te geven is. De genoemde Kamer van Koophandel toch heeft eenparig als haar meening uitgesproken, dat zij, in gemeenschap met de Kamers van Barbados en Demerary, zich nu rechtstreeks tot de regeering van Canada heeft te richten, om de verbreking te verkrijgen der verhouding, welke tekort doet aan de rechten die tot grondslag hebben gelegen aan de overeenkomst van 1913. Komt 't tot uitvoering van de beslissing der Kamer van Trinidat en Tobago, dan zal het, waarschijnlijk, voor den eersten keer zijn, dat een handelsvertegenwoordiging in een der koloniën zich, onafhankelijk van het plaatselijk bestuur en van de regeering in 't moederland, rechtstreeks in onderhandeling stelt met de regeering van een kroonkolonie. Ook hierom, en zelfs hierom vooral, verdient het verloop van dit geschil onze volle aandacht.

De rolverdeeling op de Nieuwe Hebriden.

Sedert 1906 zijn de eilanden onder een gemengd Fransch-Engelsch bestuur, dat in geen enkel opzicht aan de verwachtingen voldoet en dat geen der betrokken partijen toch op een nieuwen grondslag wil regelen. Hier blijkt weer hoe moeilijk het vaak is van een eenmaal ingeslagen verkeerden weg terug te komen, al wordt 't verkeerde ingezien. De overeenkomst had ten doel een recht-

vaardig bestuur te verzekeren, de dwangwerving van koelies te doen ophouden, de verkoop van alcohol en wapens aan de inboorlingen tegen te gaan. Mogen wij de Manchester Guardian gelooven, dan woekeren slavernij, verkoop van sterken drank, machtsmisbruik er voort en wekt de rechtspleging de lachlust op. Er zijn drie rechtbanken. Die, welke de processen tusschen blanken en inlanders berechtigt, bestaat uit een Engelschen rechter, die weinig Fransch kent, een Fr. rechter, die weinig Eng. verstaat, een Spanjaard als president, die alleen zijn eigen taal goed kent. Deze rechters treden samen op met een Nederlander als tolk voor de getuigenissen der inboorlingen.

Thans is te Londen een Fr.-Eng. commissie vereenigd, om voorstellen betreffende de bestuursregeling te doen. Van Fr. zijde wordt in de pers bepleit, dat de oudste rechten aan deze zijde zijn, ook zou de bevolking liefst Fr. zijn en Fr. zou nooit afstand mogen doen van zijn rechten en van de mooie taak, die 't daar in de Stille Oceaan te vervullen heeft. Van Br. zijde wordt, evenals van Australische, bepleit, dat de groep eindelijk een deel behoort te worden van de Austr. gemeenschap, de rechten van Fr. zouden moeten worden afgekocht. Van een verdeeling willen de twee mogendheden ook niet weten.

Naar 't zich laat aanzien, zal de bestaande regeling wel gehandhaafd blijven. Wat anders geschaafd en geplooid, zal het vroeger overeengekomene wellicht wat beter nageleefd worden, maar of de bevolking daar veel baat van zal ondervinden, is te betwijfelen.

Eenmaal werd de bevolking op eenige honderdduizenden geschat, zij is nu tot 70000 afgenomen. Blijven Fr. en Eng. in oneenigheid het bestuur deelen, dan zullen zij in afzienbaren tijd de bevolking wegbestuurd hebben.

Zuidpoolonderzoek.

De zonder eenige voorwaarden, door Sir J. Key Caird te Dundee, ter beschikking gestelde 24000 P. St. voor de nieuwe Zuidpoolexpeditie van Sir E. Shackleton, maken den leider niet overmoedig. Hij heeft verklaard ook nu nog tot de grootste zuinigheid verplicht te zijn. Aan de overigens volledige uitrusting zou hij b.v. een inrichting voor draadlooze telegrafie en een automobielsloep willen toevoegen.

De Endurance, 't expeditieschip, ligt in 't West-Indië dok te Londen. Het heeft 15000 P. St. gekost, waarvan 10000 geschonken door den heer M. Dudley Docker te Birmingham. De leden der exp. zullen 60 in getal zijn, de wetenschappelijke staf bestaat uit voortreffelijk onderlegd personeel. Vermoedelijk wordt een automobielslede meegenomen.

Om een denkbeeld te geven van 't practisch nut van dergelijke onderzoekingstochten, zij het volgende voorbeeld vermeld. Men meent waargenomen te hebben, dat de toestand van 't ijs in de Weddelzee, voor een belangrijk deel beslist over de regenhoeveelheid in Argentinië. Is er weinig ijs in die zee, dan komt er ook weinig regen in Arg. Door gemeenschap per draadl. telegr. zouden de landbouwers in Arg. dus maanden vooruit op de hoogte kunnen worden gesteld van het weer dat zij te wachten hebben.

Intern. maritieme Tentoonstelling.

Van 25 Sept. tot 17 Oct. zal deze tentoonstelling te Londen worden gehouden. Nederland zal er officieel vertegenwoordiging worden. Zij zal een aanschouwelijke weergave bevatten van de zeemacht van alle natiën en van de oudste tijden af. De constructie zoowel van een groot modern passagierstransportschip, als van een reuzenoorlogschip zal tot in bijzonderheden te zien zijn. Ook alles wat op de vischvangst betrekking heeft zal er een plaats vinden. Machines, gedreven door stoom, petroleum, gas, samengedrukte lucht en water, electriciteit, zullen er in wedijver arbeiden.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

De Zending in Midden-Java.

In No. 24 van de Banier, Christelijk Weekblad voor Nederlandsch-Indië treffen we een twistgeschrijf aan tusschen Dr. van Andel, missionair predikant te Solo en „Zwerver", over het nut en de noodzakelijkheid der Christelijke zending in de Vorstenlanden.

Uit beider betoog lichten wij slechts één zin, welke echter voldoende het door de schrijvers ingenomen standpunt typeert.

Dr. van Andel zegt: „Dat er in Solo een goede gelegenheid voor de zending is, bewees ik uit de meer dan honderd zieken die in ons ziekenhuis zijn opgenomen, uit de ongeveer honderd die dagelijks de polykliniek bezoeken, uit de meer dan honderd ingeschreven leerlingen op onze zendingsschool, uit de 140 à 160 Javanen en Chineezen, die Zondagsmorgens de godsdienstoefening bijwonen, uit de 1300 à 1500 bijbelgedeelten en andere Christelijke boeken die elke maand door mijn colporteurs verkocht worden. Mij dunkt, dit alles te zamen bewijst afdoende, dat ik de vraag: „Is er te Solo gelegenheid voor de zending?" bevestigend beantwoorden mocht".

En nu „Zwerver" aan het slot van zijn stuk tegen Dr. van Andel: „Wij hebben gemeend Dr. van Andel in zijn optimisme te moeten schokken. Wij hebben gemeend er goed aan te doen, neer te schrijven dat de zending, zooals zij thans bestaat in de Vorstenlanden, een gedwongen fraaiigheid is, die door vele en de betere (d.w.z. intellectueel betere) inlanders met leede oogen wordt aangezien en die ze gaarne zouden willen wegkijken als daartoe de mogelijkheid bestond. De lokvinken, het ziekenhuis te Djokdja en dat te Solo, zouden zeker meer appreciatie ondervinden, indien de zending er niet bij betrokken ware".

Voordracht over Indië in Duitschland.

De gepensionneerde kolonel van het Indische leger J. W. Giel heeft onlangs in Aken, voor de in die plaats gevestigde afdeeling der „Deutsche Koloniallgesellschaft, eene voordracht gehouden over Indische onderwerpen, die, verduidelijkt door lichtbeelden, zeer in den smaak is gevallen van de talrijke aanwezigen. Verschillende Akensche bladen waren vol lof over hetgeen kol. Giel te hooren en te zien gaf.

Ook de wekelijksche „Deutsche Kolonial Zeitung" van 27 Juni j.l. vestigde in de volgende bewoordingen de aandacht op die voordracht:

„Oberst a. D. Giel aus Haag sprach an der Hand vorzüglicher Lichtbilder über „Die Niederländischen Kolonien in Ostasien." Redner is 26 Jahre in diesen Kolonien gewesen. In ausgezeichneter und wohldurchdachter Weise wusste er Land und Leute der tropische Kolonien Hollands den zahlreichen Zuhözern nahezubringen, so dass es natürlich war, dass reicher und herzlicher Beifall für das Dargebotene den Redner lohnte".

Jhr. Carel Herman Aert van der Wijck. †

In het 18-Juli-nummer van „Eigen Haard" wijdt de heer J. J. Staal, bij dienst portret, een waardeerend artikel aan den, op 9 Juli j.l. te Baarn, overleden oud-gouverneur-generaal van Ned.-Indië, Jhr. van der Wijck. Aangezien alle dagbladen aan deze belangrijke figuur bij zijn verscheiden de noodige aandacht hebben geschonken, zullen we volstaan met het overnemen van den slotzin van het artikel, waarin de heer Staat zoo volkomen juist zegt:

„De daden van den gouverneur-generaal Van der Wijck zullen vereeuwigd blijven op menige bladzijde van de geschiedenis van Nederlandsch-Indië. Zijn naam zal in dankbare herinnering en met eerbied genoemd worden door velen die òf in Indië òf in het Moederland ambtelijk met hem in aanraking zijn geweest, of die het voorrecht hebben gehad hem meer intiem te leeren kennen en hem dan als een edel mensch zullen hebben gewaardeerd."

Douwes Dekker en zijn verbanning.

In een rede die de heer Wolter, lid van de pas opgerichte S. D. A. P. in Indië, in het clubgebouw van „Insulinde" te Jogjakarta, onlangs heeft gehouden, zei hij, sprekend over de uit Rusland gebannenen:

„In vergelijk dier Russen hebben onze verbannen vrienden een prinsenleven".

Naar aanleiding dezer uitlating schrijft de heer Douwes Dekker uit Genève aan „De Indiër" (Zie No. 39, blz. 159).

„Nu „De Expres" weldra verdwenen zal zijn, na een nobele taak moedig te hebben vervuld, wend ik mij tot u met het verzoek dezen weinigen regeltjes een plaats te geven. En namelijk om te waarschuwen tegen de scheeve voorstelling door een indisch soc.-democraat, Wolter, blijkens een verslag in „De Expres" gegeven, omtrent den toestand waarin wij, bannelingen, verkeeren. De heer Wolter, — ik zeg „heer", omdat ik mij Hollandsch-Indische sociaal-democraten heelemaal niet anders kan voorstellen — meende dan dat wij, in vergelijking met Russische revolutionairen, een prinsenleven lijden, — of leiden, ik denk het eerste.

Het leven, dat vele Russische en andere bannelingen-collega's van mij te Genève hebben, mag dan wel een keizersbestaan worden genoemd. Althans, wanneer ik hun appartementen vergelijk met mijn kamertje in dit dorp, zou ik, wat dit betreft, wel met hen willen ruilen.

Maar de voorstelling van den heer Wolter is minstens misleidend. Andere Indiërs zouden daardoor misschien kunnen bewogen worden om zich, terwille van dat prinsenleven, óók te laten verbannen. En dat zou onze zaak slechts schaden, en hun zelf op een desillusie komen te staan.

Intusschen heeft de heer Wolter een nog wel zeer kinderlijke voorstelling van een prinsenleven. Toen ik een kind was geloofde ik, dat een prins minstens de vrijheid had om altijd blootvoets, en zonder hemd, rond te loopen. (Ik kom uit de tropen). En dan heeft de heer Wolter wel eenigszins gelijk. Het is tegenwoordig hier óók warm. En om mijn sokken te sparen ga ik nu waarlijk prinselijk blootvoets, — zij het dan ook op sandalen, — en mijn overhemd doe ik alleen aan, als ik de *f* 100 van de post haal, die onze trouwe makkers uit Indië gelukkig voor ons opbrengen. Al is het niet veel voor vijf monden — wij zijn zéér erkentelijk.

Maar in ernst: wij behoeven toch waarlijk niet, op den koop toe, ons nog door een soc.-democraat, partijgenoot (!), het verwijt te laten doen, dat we als een prins leven. Dat is te veel spot. En ònverdiend.

Vergeef me, geachte Redactie, dat ik dit alles op een briefkaartje kriebel. Het bespaart me vijftien centimes".

Journalistiek.

In bovengenoemd Nr. van „De Indiër", deelt de heer Tjipto Mangoenkoesoemo mede, dat hij uit de redactie van dat weekblad is getreden om twee redenen. Ten eerste zegt Tj. M. een gebrek aan de oogen te hebben en ten tweede heeft hij sinds Januari zich gewijd aan de studie der geneeskunde, die geen journalistieken arbeid naast zich duldt.

Dus nà Douwes Dekker (die wel geen redacteur was van de Indiër, maar een zeer ijverig medewerker), Tjipto Mangoenkoesoemo, die de Indiër verlaat.

Gedenkboek Nederl. Bijbelgenootschap.

Maakten wij in het Koloniaal Weekblad reeds eerder melding van den inhoud van den catalogus, welke bij gelegenheid van de tentoonstelling van het Ned .Bijbelgenootschap is verspreid, thans zij ook de aandacht gevestigd op het Gedenkboek van dat Genootschap, samengesteld door den heer C. F. Gronemeyer, bij de viering van het honderdjarig bestaan (1814-1914).

In dit, door tal van portretten en platen verlucht, boekwerk blijkt nog duidelijker dan uit den catalogus, welk aandeel het Ned. Bijbelgenootschap in de uitbreiding der kennis van de Inlandsche talen heeft.

In het zeer uitvoerige hoofdstuk II: De arbeid voor Oost- en West-Indië, laat de schrijver ons kennis maken met verschillende taalgeleerden, Dr. Neubronner van der Tuuk, Dr. B. F. Matthes, Dr. A. Hardeland, Dr. T. Roorda, Dr. Gericke e.a., die zonder tegenspraak de grondleggers mogen worden genoemd der beoefening van verschillende Oost-Indische talen.

Geologische studiën.

Het 3e stuk van de verhandelingen van het Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap voor Nederland en Koloniën, Mijnbouwkundige Serie, bevat een geïllustreerd artikel van den heer F. T. Mesdag, over de goudmijn „Totok" te Totok (Noord-Celebes).

Het verslag der vergadering op 30 Mei j.l. van de wis- en natuurkundige afdeeling der Kon. Academie van Wetenschappen een korte verhandeling van Prof. Dr. A. Wichmann „Over gesteenten van het eiland Taliaboe (Soela-eilanden).

Tijdschr. Kon. Ned. Aardr. Genootschap.

In de afl. van 15 Juli zijn eenige Indische artikelen opgenomen, als: De grensstreken tusschen Loewoe en Mamoedjoe in Centraal-Celebes (met kaart). — De goenoeg Semeroe (met

afbeeldingen), door L. F. van Gent. — Een paar oud-Javaansche plaatsen teruggevonden, door Dr. N. J. Krom. — De exploratie van Nieuw-Guinea, door J. J. S. (met tekstkaart). — Voorts wordt in de rubrieken Literatuur en Bibiographisch overzicht de aandacht gevestigd op een aantal publicatiën over Oost- en West-Indië.

Cultura. Boschbouwkundig Tijdschrift.

In No. 4 van Deel VII o.m. de volgende bijdragen: Rapport nopens het voorloopig hydrologisch onderzoek van het Brantas-gebied, door Th. Altona (vervolg). — Particuliere boschperceelen, door F. W. Sneprangers (vervolg). — Observatieperken, door H. J. Kerbert.

Credietwezen in Sumatra's Westkust.

In het Juni-Nummer van het periodiek met den zonderlingen titel „Het bestuur van de Centrale Kas te Batavia aan belanghebbenden en belangstellenden bij het volkscredietwezen in Nederlandsch-Indië', geeft de heer J. A. Eint-hoven (laatstelijk assistent-resident van Agam) „Aanteekeningen op de nota Groeneveldt (verschenen in het Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur), betreffende de richting waarin het credietwezen in Sumatra's Westkust te leiden ware.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 28: Nogmaals „irrigatie", dag- en nachtregeling", door Mr. J. W. Ramaer. — Onderzoekingen over de bacteriezieke speciaal met het oog op hare beïnvloeding door onkruiden met een aanhangsel over de sereh-ziekte van het suikerriet, door P. C. van der Wolk. — Ceara-rubber, door Dr. A. H. Berkhout. — De haven van Belawan. — De rubbertentoonstelling te Londen. — De Balata-verordening voor Suriname. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat No. 9: Pest en doktoren, door M. van Geuns. — Oost-Indische aanteekeningen, door Gabriël (slot). — Het vierde decentralisatie-congres (met afb.). — De groote brand te Pontianak (met afb.). — Een praatje over Javaansche roofvogels (met afb.), door Leo. — Een nieuwe Varanussoort.

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, De Surinaamsche Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften, en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zendeling-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingsbode, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercuur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Ingezonden.

's-Gravenhage, 10 Juli 1914.

Aan de Redactie van het Koloniaal Weekblad
te 's-Gravenhage.

Gachte Redactie.

In het Kol. Weekblad van 9 dezer is een stukje overgenomen uit het Soer. Handelsblad, waarin op eenigzins hatelijken toon den heer Soetan Casajangan wordt verweten dat zijn geestdrift, hier in Den Haag aan den dag gelegd voor het vormen van een studiefonds voor begaafde Inlanders (Juliafonds), in Indië plotseling bekoeld is. Dat verwijt is m.i. onverdiend. De heer S. C. heeft zich voorgesteld, dat de vele rijke en zeer rijke Indisch-gasten, die hun fortuin in Indië hebben gemaakt, wel wat zouden voelen voor de inlandsche bevolking van dat eiland. Nu hem dit bitter is tegengevallen, en er voor niet meer dan pl.m. ƒ3000 is ingeteekend, kan ik mij best begrijpen, dat zijn geestdrift bekoeld is en hij er de brui aan geeft nogmaals fiasco te lijden.

Zou zulk een teleurstelling op een Europeaan niet een zelfde uitwerking hebben?

v. d. V.

PASSAGIERSLIJST.

Van het S. S. „Rindjani". Vertrokken van Batavia naar Rotterdam 18 Juni 1914.

Naar Marseille en Rotterdam: P. Schokker, echtg. en zoon — Mr. F. J. H. Cowan, echtg. en 3 kind. — J. F. Hagemeijer, echtg. en 3 kind. — J. F. E. ten Klooster, echtg. en 3 kind., — Mej. B. Barkhuijsen — J. van der Kloes, echtg. en 2 kind. — P. Glavimans, echtg. en kind — F. Bakker, echtg. en 5 kind. — D. J. A. Westerveld, echtg. en 5 kind. — J. Wally en echtg. — Mevr. A. Hofman—Korver — Mej. J. L. v. d. Eerden — B. B. Berghardt, echtg. en 2 kind. — W. A. Slinkers en echtg. — G. J. W. Engelberts, echtg. en baby — Mevr. H. Engelberts—Enger — Mr. A. W. de Haan, echtg. en 2 kind. — Mr. J. Deenik, echtg. en 3 kind. — J. Versluys — Dr. E. Moresco — H. van Santwijk, echtg. en kind — L. B. van Staden ten Brink en echtg. — C. P. Franken, echtg. en 3 kind. — J. G. Smitt — E. E. W. G. Schröder — Mevr. Lorrier — H. R. W. Hamel, echtg. en kind — Mevr. S. Franken — C. F. van der Spek — W. Kampschuur — F. J. Seilberger — W. Draaisma — J. C. Joekes — S. van der Woude — C. van Ameyde — A. Meyer — W. de Wijn — R. J. A. Stolk, echtg. en 2 kind. — Mevr. Döhne en dochter — Mevr. Roque — Mevr. G. Huinier — Mevr. B. G. Volker—von Henning en 3 kind. — F. Spruyt en echtg. — Mevr. G. Ch. Weijnschenk en dochter — Th. C. Schol — Miss M. Lomax — F. Buur — Mevr. P. N. Evertse — C. de Haas, echtgen. en kind — Mevr. C. E. Dumans—Post en baby — Z. Zelinka — W. Scheepmaker — J. J. Kimmel, echtg. en 3 kind. — H. W. Horsten — H Beeker — F. K. Muller en zoon — S. Nieuwenhoff — P. G. v. d. Doorn — Mevr. J. Winter en 2 kind. — W. A. van Rij — P. H. Koster — Mej. J. Hoesen — S. H. Overdijk.

Mededeelingen.

☞ *Bureau en Leeszaal van de Vereeniging „Oost en West", afdeeling 's-Gravenhage, zal van af 29 Juli tot en met 10 Augustus gesloten zijn.*

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

Concept-Notulen van de Hoofdbestuursvergadering op 11 Juli 1914.

Aanwezig de leden: C. R. Bakhuizen van den Brink, voorzitter, E. F. Grooss, wd. secretaris, A. A. C. Harting, penningmeester, Mevrouw J. E. van Oeveren-van Schaik (Utrecht), W. J. Beck (Studenten afd. Leiden), J. H. Calmeijer (Apeldoorn), L. A. H. Lamie (Arnhem), F. E. Luitjes (Nijmegen), Z. G. P. Marcella (Rotterdam), H. W. Scheuer (Leiden) en C. de Vries (Amsterdam).

Afwezig de leden: A. B. J. Prakken, onder-voorzitter, Mevr. M. ten Bosch—Bosscher (den Haag), Prof. Dr. J. F. van Bemmelen (Groningen), T. Gerdes Oosterbeek (Apeldoorn) en J. C. van Reijn (Breda).

Om 1½ uur n.m. opent de voorzitter de vergadering met een woord van welkom tot de aanwezigen.

I. De notulen van de vorige vergadering van 18 April 1914 worden ongewijzigd goedgekeurd.

II. De agenda voor de a.s. Algemeene Vergadering wordt besproken en door den voorzitter toegelicht. Op zijn verzoek wordt besloten het voorstel tot wijziging van art. 13 der statuten (verhooging van de bijdragen der afdeelingen aan de kas van het hoofdbestuur tot 40 pct. van de contributie der leden) van de agenda terug te nemen tot een volgende vergadering, nadat eerst na een opzettelijk onderzoek de juiste verhouding van ontvangsten en uitgaven voor „Het Koloniaal Weekblad" en daarbij de geheele financieele grondslag der vereeniging nader zal zijn vastgesteld.

Bij de bespreking van de begrooting zegt de penningmeester, de heer Harting, dat de uitgaven voor „Het Koloniaal Weekblad" onevenredig aan de inkomsten stijgen, zoodat hierin matiging moet worden betracht; zoowel porti als redactie-kosten stijgen onrustbarend.

In verband hiermede oppert de heer Marcella het denkbeeld om de afdeelingen te belasten met de uitdeeling van „Het Koloniaal Weekblad" onder hare leden, dit zou misschien de uitgaven voor het hoofdbestuur zeer verminderen. De voorzitter merkt hiertegen op, dat deze maatregel financieel niet veel voordeel zou opleveren, daar de weekbladen dan toch aan de afdeelingsbesturen gezonden moeten worden, terwijl zij daarentegen ten ongerieve der leden zou komen, die het weekblad minstens één dag later zouden ontvangen.

Bij de besprekingen over nadere samenwerking met de Vereeniging „Moederland en Koloniën", vraagt de heer Lamie of er geen maatregelen zouden genomen kunnen worden om de concurrentie tegen te gaan, die sommige vereenigingen ons aandoen op het gebied van lezingen over Indische onderwerpen. Zoo hield de Maatschappij van Nijverheid te Arnhem in het afgeloopen jaar zulk een lezing, waardoor zij onze propaganda benadeelde. Hiertegen merkt de heer de Vries op, dat het er z.i. niet op aankomt wie propaganda voor Indië maakt, als het maar geschiedt, hoe meer hoe liever. De besturen der afdeelingen van „Oost en West" kunnen dan wel zorg dragen, dat hare leden tot zulke lezingen toegang verkrijgen. De vergadering is het in deze met laatstgenoemden spreker eens.

De agenda wordt overigens goedgekeurd.

III. De benoeming van den heer M. C. Brandes tot lid van de Studie-commissie wordt goedgekeurd.

IV. De voorzitter leest een schrijven voor van den secretaris der Nederlandsche Reiscommissie van „Vrede door Recht", waarin wordt medegedeeld, dat het

XXIe wereldcongres voor den vrede ditmaal van 12—19 September te Weenen zal worden gehouden en dat het op hoogen prijs zou worden gesteld, indien de Vereeniging „O o s t en W e s t" wederom een officieelen vertegenwoordiger daarheen wilde zenden. Hij vraagt of soms een der leden van het hoofdbestuur het voornemen heeft om dat congres bij te wonen. Op het bevestigend antwoord van den heer C. d e V r i e s, vraagt de voorzitter of hij daarbij zou willen optreden als vertegenwoordiger onzer vereeniging, hetgeen de heer de Vries gaarne op zich neemt. Ook Mej. Maarschalk had zich daartoe reeds bereid verklaard.

Ten slotte stelt de heer M a r c e l l a de vraag, of er voor de afdeelingen ook grenzen zijn vastgesteld, waarop de voorzitter meedeelt, dat die grenzen onder goedkeuring van het hoofdbestuur, door de afdeelingsbesturen worden bepaald en in de reglementen der afdeelingen opgenomen. Hij verzoekt aan alle afdeelingen om, voor zoover dit nog niet is geschied, tot deze vaststelling over te gaan.

Hierna wordt de vergadering gesloten.

De Secretaris,
E. F. GROOSS.

Van het Informatie-bureau :

Examens P. T. T.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat in de maand Augustus a.s. een vergelijkend onderzoek zal worden gehouden van hen, die wenschen aangesteld te worden tot klerk bij den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederlandsch-Indië.

Bij dat onderzoek worden als eischen gesteld:

a. vlug, duidelijk en net schrift;

b. kennis van de Nederlandsche taal, o.a. blijkende uit een opstel over een gegeven onderwerp in goeden stijl, zonder taalfouten en van degelijken inhoud:

c. kennis van de Fransche taal, waarin de candidaten zich op eene goed verstaanbare wijze, mondeling en schriftelijk, moeten kunnen uitdrukken, terwijl zij een prozastuk uit het Nederlandsch in het Fransch moeten kunnen overbrengen zonder grove taalfouten; ook moeten zij de voornaamste taalregels kennen;

d. Bekendheid met de Duitsche en Engelsche taal.

De candidaten moeten uit die talen een opstel of fragment, schriftelijk en mondeling, in het Nederlandsch kunnen overbrengen en voorts het bewijs leveren dat zij de voornaamste taalregels kennen;

e. aardrijkskunde, in de eerste plaats van Nederlandsch-Indië en verder in het bijzonder van Nederland en in het algemeen van de verschillende landen van Europa en van andere werelddeelen. Gemeenzaamheid wordt gevorderd met het gebruik van landkaarten, waarop de candidaten met gemak den loop der rivieren en de ligging van voorname plaatsen behooren te kunnen aanwijzen;

f. de beginselen der rekenkunde ;kennis van de leer en de toepassing der evenredigheden, van die der gewone en tiendeelige breuken, alsmede grondige kennis van het tientallig stelsel van maten en gewichten.

Zij die bewijzen kunnen overleggen van bekendheid met de behandeling van telegraaftoestellen zullen de voorkeur genieten.

Zij, die tot het onderzoek wenschen te worden toegelaten, moeten zich bij gezegeld verzoekschrift aanmelden bij het Departement van Koloniën, onder overlegging van de vereischte stukken.

Personeel voor de gewapende politie in Ned.-Indië.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat gewezen onderofficieren van het Nederlandsch-Indische leger en gewezen onderofficieren van het Nederlandsche leger, die bij het Nederlandsch-Indische leger zijn gedetacheerd geweest, en uit wier bescheiden blijkt, dat op hunnen terugkeer in het Nederlandsch-Indische leger in den laatst door hen daarin bekleeden rang wordt prijs gesteld en dat sedert het verlaten van den Indischen dienst niet meer dan 3 à 4 jaren verloopen zijn, in aanmerking kunnen komen voor uitzending naar Nederlandsch-Indië, ten einde aldaar belast te worden met de waarneming der betrekking van onderofficier-administrateur der 2de klasse of Europeesch detachementscommandant der 2de klasse bij het korps gewapende politie.

Aangesteld kunnen worden:

a. tot onderofficier-administrateur der 2e klasse, gewezen fouriers of sergeanten, deze laatsten slechts indien zij bewijzen kunnen overleggen dat zij bekwaam zijn om den dienst van fourier in het Nederlandsch-Indische leger te verrichten; en indien zij afkomstig zijn van het korps militaire schrijvers of van de militaire administratie, uit hun stamboek blijkt, dat zij te voren als onderofficier bij den troep gediend hebben;

b. tot Europeesch detachementscommandant der 2de klasse, gewezen sergeanten.

Candidaten voor de betrekking van onderofficier-administrateur mogen den leeftijd van 47 jaren, candidaten voor die van detachementscommandanten dien van 45 jaren niet overschreden hebben.

De maandelijksche bezoldiging van een onder-officier-administrateur der 2e klasse en een Europeesch detachementscommandant der 2e klasse bedraagt *f*100, met twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f*10 per maand.

Zij die ter aanstelling tot een der genoemde betrekkingen worden uitgezonden, kunnen in Indië bevordering maken tot detachements-commandant der 1ste klasse, aan welke betrekkingen eene maandelijksche bezoldiging is verbonden van *f*120, met twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f*10 per maand.

Uitzending van personen uit Nederland, ten einde dadelijk met genoemde betrekkingen te worden belast, zal niet plaats vinden.

Alle inkomsten worden genoten boven het eventueel toegekend pensioen of gagement en gaan in in de maand volgende op die van aankomst in Nederlandsch-Indië.

Aan de uitzending naar Indië is verbonden:

a. overtocht naar Nederlandsch-Indië voor gouvernementsrekening, eventueel ook voor het wettig gezin, voor gewezen adjudant-onderofficieren als passagier der tweede klasse en voor de overige gewezen onderofficieren als passagier der derde klasse;

b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ad *f*250;

c. eene voorloopige bezoldiging van *f*50 's maands, ingaande met den dag van inscheping en voortdurende tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

d. na ten minste drie jaren tijdelijken dienst en in geval van ontheffing uit de tijdelijke betrekking binnen drie jaren, mits de ontheffing niet medebrengt de verplichting om ingevolge het volgende lid dezer bekendmaking gelden terug te storten, recht op overtocht naar Nederland, op denzelfden voet als omschreven sub a, welk recht echter slechts gedurende één jaar, nadat ontheffing van de waarneming der betrekking is verleend, zal bestaan.

De uit te zenden personen moeten zich schriftelijk verbinden tot onverwijlde teruggave van hetgeen wegens tegemoetkoming in de uitrustingskosten en wegens overtocht naar Indië van Regeeringswege aan hen en te hunnen behoeve wordt uitbetaald, in geval zij niet binnen den hun aan te wijzen termijn naar Indië vertrekken, de reis derwaarts moedwillig afbreken, dan wel binnen drie jaren na hunne aankomst aldaar worden ontslagen, om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering).

Uitzending heeft niet plaats, dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van physieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Zij die voor uitzending naar Indië ter plaatsing in een van bovengenoemde betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, behooren zich spoedig bij gezegeld request te wenden tot het Departement van Koloniën, met opgaaf van de betrekking waarvoor zij zich aanmelden en met overlegging van:

a. het aan hen uitgereikte extract uit het stamboek en eventueel verdere bescheiden of getuigschriften omtrent de na hunnen militairen dienst door hen bekleede ambten of betrekkingen;

b. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer bekendmaking door den burgemeester hunner woonplaats;

c. eene opgave of zij gehuwd of ongehuwd zijn, c.q. van het aantal en den leeftijd hunner kinderen.

(Nederl. Staatscourant van 24 Juni 1914 No. 145).

Opleiding hier te lande van ambtenaren bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Ned.-Indië.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat v ij f t i e n j o n g e l i e d e n hier te lande in opleiding kunnen worden genomen voor ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië.

Jongelieden die op 1 Januari 1914 den vollen ouderdom van 20 jaren overschreden hebben, komen daarvoor slechts in aanmerking ingeval zich een onvoldoend aantal candidaten, die genoemden leeftijdsgrens nog niet hebben overschreden, mocht aanmelden, en zij niet ouder zijn dan 23 jaren.

De verzoekschriften om in opleiding te worden genomen, moeten vóór of uiterlijk 3 Augustus 1914 bij het Departement van Koloniën (Afdeeling Personeel) zijn ingezonden, vergezeld van:

a. een uittreksel uit de geboorte-akte van den candidaat;

b. een bewijs, afgegeven door of namens den burgemeester zijner woonplaats, waaruit blijkt dat hij van goed maatschappelijk gedrag is;

c. een bewijs dat hij het eindexamen eener hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus met goed gevolg heeft afgelegd of een getuigschrift hetwelk eene niet geringe algemeene ontwikkeling bewijst (als b.v. het einddiploma van verschillende handelsscholen met twee-jarigen cursus; een einddiploma eener H. B. S. met 3-jarigen cursus is mitsdien niet voldoende);

d. een bewijs van voldoening aan of voor hem die nog niet dienstplichtig is, van inschrijving voor de militie.

Het sub c bedoelde bewijs of getuigschrift kan zoo noodig afzonderlijk worden ingezonden.

De opleiding geschiedt bij den dienst der invoerrechten te Rotterdam en duurt vermoedelijk twee jaren.

Zij die in opleiding genomen worden ontvangen eene toelage van *f* 70 (zeventig gulden) 's maands.

Wanneer het gedrag, onvoldoende vorderingen, dan wel andere omstandigheden (ter beoordeeling van den Minister van Koloniën) aanleiding mochten geven om een in opleiding genomene voor verdere opleiding ongeschikt te beschouwen, wordt die opleiding gestaakt en heeft geen uitzending naar Nederlandsch-Indië plaats.

Zij die na afloop van de opleiding ter beschikking worden gesteld van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, zijn benoembaar tot adspirant-verificateur, op eene bezoldiging van *f* 150 (honderd vijftig gulden) 's maands.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht als gouvernementspassagier der tweede klasse;

b. eene tegemoetkoming voor uitrusting ten bedrage van *f*500 (vijfhonderd gulden);

c, eene voorloopige bezoldiging van *f* 75 (vijf en zeventig gulden) s maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië en doorloopend totdat daar te lande de ambtsbezoldiging ingaat.

Benoembaarheid tot ambtenaar der vierde klasse wordt verkregen door een in Nederlandsch-Indië af te leggen examen, waarvoor men de bekwaamheid kan geacht worden te bezitten wanneer men met vrucht de opleiding in Nederland heeft genoten.

Ook de benoembaarheid tot ambtenaar der derde klasse en hoogere rangen hangt af van een in Indië af te leggen examen, dat eerst zal mogen worden afgelegd na vijf jaren dienst als ambtenaar der in- en uitvoerrechten en accijnzen.

Niemand wordt meer dan tweemaal tot hetzelfde examen toegelaten.

Aan de betrekking van ambtenaar der vierde klasse is verbonden eene aanvangsbezoldiging van *f* 175 's maands, hetwelk door verhoogingen om de twee jaren, elk van *f* 35 's maands, tot *f* 350 's maands kan klimmen.

De bezoldiging van ambtenaar der derde klasse bedraagt *f* 400 's maands, met twee driejaarlijksche verhoogingen van *f* 50 's maands, alzoo tot een maximum van *f* 500 's maands.

Aan den rang van ambtenaar der tweede klasse is verbonden eene bezoldiging van *f* 500 's maands, met twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f* 50 's maands, tot een maximum van *f* 600 's maands is bereikt, terwijl de ambtenaren der eerste klasse bezoldigd worden met: *f*600, *f*700, *f*800 en *f*900 's maands, welke laatste bezoldiging aan de ambtenaren der eerste klasse op *f*800 's maands, middels eene traktementsverhooging van *f*100 's maands, wordt toegekend na drie jaar dienst in dien rang.

Zij die uitmunten, komen in aanmerking voor plaatsing bij de inspectie der in- en uitvoerrechten en accijnzen.

Bij de inspectie bedragen de bezoldigingen:

van adjunct-inspecteur *f*500 tot *f*600 's maands, het maximum te bereiken door twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f*50 's maands;

van afdeelingschef-inspecteur *f*500 's maands, met vier

driejaarlijksche verhoogingen van *f*100 's maands, tot *f*900 's maands;

van inspecteur van *f*700 tot *f*900 's maands, te bereiken door twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f*100 's maands, terwijl aan een der inspecteurs, bij gebleken bijzondere geschiktheid, bekwaamheid, ijver en toewijding, een nadere traktementsverhooging van *f*100 's maands kan worden toegekend, zoodat diens bezoldiging gebracht kan worden op *f*1000 's maands.

De benoeming tot eene betrekking waaraan periodieke traktementsverhoogingen verbonden zijn geschiedt in den regel op het minimum traktement. Heeft de benoemde in eene vorige betrekking eene bezoldiging genoten, gelijkstaande met of hooger dan het minimum, dan wordt de tijd gedurende welken hij in de vorige betrekking die bezoldiging genoten heeft voor het toekennen der verhoogingen medegeteld.

De aan eene betrekking verbonden traktementsverhoogingen kunnen ter belooning van buitengewone bekwaamheid en geschiktheid, alsook in bijzondere gevallen, worden toegekend vóór het verstrijken van de daarvoor gestelde termijnen.

Op pensioen wordt aanspraak verkregen bij eervol ontslag na een voor Indisch burgerlijk pensioen geldigen diensttijd van 20 jaren en wanneer de leeftijd van 45 jaar is vervuld.

Het maandelijksch pensioen bedraagt dan ¼ van de hoogste gedurende 2 jaren genoten bezoldiging. Voor elk jaar langer dienst, tot een maximum van 30 jaren, wordt het pensioen voor 20 jaren dienst met 1/20 verhoogd, tot een maximum bij 30 jaren dienst van 3/8 van het hoogste gedurende 2 jaren genoten traktement, als dit niet hooger dan *f*1000 's maands is. Onder den voor Indisch pensioen geldigen diensttijd telt Nederlandsche diensttijd, die geldig zou zijn voor Nederlandsch pensioen, voor de helft mede.

Doctoren in de Rechtswetenschap.

In verband met de omstandigheid, dat in 1914 niet alle voor de rechterlijke macht in Nederlandsch-Indië opengestelde plaatsen kunnen worden ingenomen door juristen, die hebben voldaan aan het examen, bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet, kunnen in dit jaar doctoren in de rechtswetenschap ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië worden gesteld, ten einde daar te lande geplaatst te worden bij den bureaudienst, daaronder begrepen de dienst ter griffie van het Hoog Gerechtshof en van Europeesche of inlandsche rechtbanken.

Zij zullen ook benoembaar zijn tot de betrekkingen genoemd in art. 2 van het besluit op de Indische bestuursopleiding (Nederlandsch Staatsblad 1907 no. 71, Indisch Staatsblad 1907 no. 230).

Aan deze doctoren in de rechtswetenschap wordt dispensatie verleend van de sub a en b van art. 1 van het Koninklijk besluit van 21 Maart 1907 (Nederlandsch Staatsblad no. 75, Indisch Staatsblad no. 264) aangegeven vereischten van benoembaarheid tot rechterlijke betrekkingen in Nederlandsch-Indië, met dien verstande, dat zij tot rechterlijke ambten eerst benoemd zullen kunnen worden, nadat zij drie jaren bij den bureaudienst, waarvoor zij worden uitgezonden, werkzaam zijn geweest, tenzij, naar het oordeel der Indische Regeering, het belang van den dienst vordert, dat eerder tot de benoeming in een rechterlijk ambt worde overgegaan, in welk geval zij kan plaats hebben in den loop van het derde jaar.

Behalve overtocht naar Nederlandsch-Indië voor gouvernementsrekening als passagier der 1ste klasse, c. q. ook voor het wettig gezin, is aan de uitzending verbonden eene voorloopige bezoldiging van *f*150 (honderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Indië, en eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van *f* 1000 (duizend gulden). Bij voorloopige tewerkstelling in Indië wordt, boven die voorloopige bezoldiging, eene toelage van *f*100 (honderd gulden) 's maands toegekend.

Sollicitanten moeten zich bij gezegeld request tot het Departement van Koloniën wenden, met overlegging van de vereischte stukken.

Opzichters voor den waterstaat en de B. O. W. in Nederlandsch-Indië.

Ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië kunnen worden gesteld, om benoemd te worden tot opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, personen die met voldoenden uitslag het examen hebben afgelegd voor opzichter bij den Rijkswaterstaat in Nederland.

Zij die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, mogen niet jonger zijn dan 23 jaar en behooren zich, bij gezegeld adres, te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van de vereischte stukken.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der 2de klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene vergoeding voor uitrustingskosten, ten bedrage van *f*1000 (een duizend gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van *f*80 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië.

Zij die ter beschikking van den Gourverneur-Generaal worden gesteld verbinden zich tot teruggave van alle gelden welke aan hen en te hunnen behoeve zullen zijn voldaan ter zake van overtocht en van vergoeding voor uitrustingskosten, indien zij binnen den tijd van vijf jaren na aankomst in Nederlandsch-Indië, anders dan ten gevolge van welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering) uit 's lands dienst worden ontslagen, of indien zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Nederlandsch-Indië vertrekken, dan wel de reis derwaarts moedwillig afbreken.

De bezoldiging van een opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië bedraagt *f*200 's maands, met 5 driejaarlijksche verhoogingen elk van *f*35 's maands, met dien verstande, dat aan de opzichters die in het bezit zijn van het diploma van architect, te gelijk met de toekenning van de vierde verhooging, of zooveel tijd daarna als dat diploma zal zijn behaald, eene extra verhooging van *f*25 's maands wordt toegekend. Die opzichters kunnen dus als zoodanig eene maximum-bezoldiging bereiken van *f*400 's maands.

Candidaten die reeds opzichterspractijk bezitten kunnen al dadelijk eene hoogere aanvangsbezoldiging bekomen die dan berekend wordt door de minimumbezoldiging te vermeerderen met zoovele periodieke verhoogingen als evenredig is aan het aantal jaren gedurende welke men practisch werkzaam is geweest na het behalen van het diploma van opzichter bij den Rijkswaterstaat, dan wel dat van bouwkundig opzichter, uitgereikt door de Maatschappij tot bevordering der bouwkunst te Amsterdam.

Het programma van het aanvullingsexamen, waaraan een opzichter moet voldoen om benoembaar te worden tot architect bij den waterstaat en de burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, is vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 12 Januari 1912 no. 59 (Nederlandsche Staatscourant van 26 Janpari 1912, no. 21).

Bij gebleken goeden ijver en geschiktheid bestaat de mogelijkheid dat dispensatie wordt verleend van de bepaling, volgens welke de opzichters vijf jaren als zoodanig moeten hebben gediend om tot het examen voor architect te worden toegelaten.

De architecten genieten eene bezoldiging van *f*450 's maands, met twee driejaarlijksche verhoogingen elk van *f*75 's maands.

De activiteitsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

(Nederl. Staatscourant van 10 Juli 1914, No. 159).

Officieele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 19 Juni 1914, No. 49. Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 8 m. verlof aan den adviseur H. Carpentier Alting, 8 m. aan den onderwijzer G. van Kleef en J. W. Kouwe, 9 m. aan den referendaris Mr. G. Feenstra, 10 m. aan den onderwijzer H. Groen, 8 m. aan den resident C. E. Bodemeijer, 10 m. aan den onderwijzer A. A. F. Heijmans, 8 m. aan den id. A. de Geus, 10 m. aan Dr. D. A. Boon, 8 m. aan den controleur T. J. Lekkerkerker, 9 m. aan den id. P. Scheffer.

Ontslagen: op verzoek eervol de leeraar J. Botermans, de onderwijzeres Mej. J. C. van der Staay, de ass.-resident F. van der Dussen, de onderwijzeres Mej. E. M. Voorn, de secretaris A. Ch. L. F. Schefer.

Benoemd: tot inspecteur van den pandhuisdienst H. J. J. van Sluijs, tot ondervoorzitter van den landraad te Semarang Mr. A. S. Block, tot voorzitter van den id. te Soerabaja Mr. C. W. Hopster, tot controleur in de res. Soerabaja O Schüssler, tot onderwijzer te Cheribon J. P. J. Sanders, tot onderwijzeres aldaar Mej. C. Th. van Vliet, tot onderwijzer te Meester-Cornelis C. de Groot, te Soerabaja W. B. Pabst en J. A. Wijnveldt, te Pasoeroean G. H. Hover, tot onderwijzeres te Soerabaja Mej. C. Schrier, te Blora Mej. I. I. M. C. van Banning, te Mr. Cornelis Mevr. J. Schweitzer-van Ellinckhuijzen, te Ambarawa Mevr. M. A. van Ameron-Anschütz.

Militair Departement.

Verleend: 1 jaar verlof aan den magazijnmeester D. Karreman.

Ontslagen: op verzoek eervol de luit.-kolonel R. B. M. de Wijs.

Uit de Javasche Courant van 23 Juni 1914, No. 50.

Civiel Departement.

Verleend: 9 m. verlof aan den controleur H. H. Willemse, 10 m. aan den secretaris Ph. A. Bannet, 1 jaar aan Mr. A. Heijman, 11 m. aan den ass.-res. L. Tip, 1 jaar aan den commies-redacteur E. E. van Ende, 1 jaar aan den onderwijzer D. van Geuns en de onderwijzeres Mevr. M. G. W. van Geuns-Langeveld, 1 jaar aan den onderwijzer C. C. J. L. Manuel, 11 m. aan de onderwijzeres Mej. E. F. M. J. Nittel, 8 m. aan den controleur A. R. de Boer, 8 m. aan Mr. J. G. Geerlings.

Benoemd: tot stationscommies M. F. Bruins, tot commies Mej. J .H. Busé, tot chef-opnemer D. J. Haaxman, tot hoofdcommies J. A. Losse, tot hoofdingenieur L. Houwink, tot leeraar te Soerabaja H. W. Holtappel, tot notaris te Bandjermasin H. E. E. Chavannes, te Banjoemas J. P. van Ekris, tot administrateur 1e kl. W. C. Groeneveld, tot id. 2e kl. C. A. Haccou en A. A. Kolmus, tot adjunct-landmeter A. R. Busselaar, tot onderwijzer te Batavia D. H. W. Weenink van Loon, te Semarang J. A. Veurman, te Makassar J. J. Zuidhof, te Banda-Neira W. Puister.

Militair Departement.

Verleend: 10 m. verlof aan den kolonel J. N. C. baron van Heerdt, 1 jaar aan den onderluit. A. J. W. L. van Bennekom.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein Ch. A. Rogge, de off. van gezondheid Dr. R. Lesk.

Bevorderd: tot kapitein der Inf. H. IJssel de Schepper, J. P. E. van Ameyde, J. P. van Mastrigt en H. H. Stieltjes.

Overgeplaatst: bij den generalen staf de kapitein H. L. la Lau, bij het garnizoens-bat. van Celebes en Menado de 2e luit. A. L. de Bruyn, A. L. Gortmans en R. K. Brunet de Rochebrune, bij het 3e bat. de 2e luit. J. L. P. van Raaij, naar Soerabaja de magazijnmeester R. Bijkerk.

Geplaatst: bij het 6e bat. de majoor J. F. Hendriks, bij het korps maréchaussée de kapitein F. P. A. van Gheel Gildemeester.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

Vijf Dames voor pianolessen.
Een Heer voor muzieklessen.
Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee Dames voor teeken- en schilderlessen.
Twee Dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.
Eene Dame voor lessen in de Fransche taal.
Vijf Dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Een Dame als hoofd der huishouding.
Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.
Eene dame voor Paedagogische adviezen.
Eene Dame voor handwerklessen.
Drie Dames voor Vioollessen.
Een Dame voor zanglessen.
Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.
Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenographie en moderne talen.
Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken
Een Dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
Twee Dames voor het waarnemen der huishouding,
Een dame als Lectrische of Dame van Gezelschap.
Een Dame als Stenotypiste voor Indië.
Drie heeren voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
Een Dame voor het waarnemen der huishouding.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West", geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeystr. 100,	's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a,	Lochem.	Maleisch, gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	Javaansch. Maleisch. Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	Javaansch. Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, van Speijckstraat 1,	Utrecht,	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—**;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:
De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. **De Kolonie Curaçao,** door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao
Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.